

URZĄD NIE CHCE mi podwyższyć emerytury

Pan Ryszard walczył z ZUS-em o podwyższenie emerytury. Dostarczył dokumenty, że przepracował tyle a tyle lat, ile zarabiał itd. ZUS powinien dokumenty uwzględnić, ale odmówił. Sprawa trafiła do sądu. Pan Ryszard przegrał z prawnikiem ZUS-u. Poprosił o uzasadnienie wyroku. Sąd odpowiedział, że je pokaże, ale... tylko ZUS-owi! „To jakiś koszmar” – rozpacz pan Ryszard.

Pan Ryszard wynajął prawnika, ten pisze pisma do sądu, ale bez skutku. Pan Ryszard czuje się bezsilny w starciu z urzędami.

Ta historia jest fikcyjna, ale mogła przydarzyć się tobie lub twoim znajomym. Każdy z nas może się znaleźć w sporze z państwem – urzędem czy władzami. Dzięki prawu do sprawiedliwego procesu nie stoimy na z góry przegranej pozycji, a państwo działa na zasadach domniemania naszej dobrej wiary. Możemy się odwołać od wyroku sądu lub od decyzji urzędu. Praworządność jest po to, by każdy z nas – znajdując się w podobnej sytuacji – nie musiał bać się, że w starciu z państwem, urzędem czy politykiem jest skazany na porażkę. Dlatego praworządność jest taka ważna.

PRAWORZĄDNOŚĆ DOTYCZY TEŻ CIEBIE

Politycy jak to politycy, wciąż się kłóca. Myślisz sobie: „dajcie mi święty spokój” i przełączasz kanał na ulubiony serial, bo nie chcesz się denerwować. Sprawdź jednak, dlaczego praworządność jest dla ciebie ważna na co dzień.

Praworządność to nie jest coś, co dotyczy tylko sędziów czy prokuratorów. Nie ma nic wspólnego z tym, na kogo głosowałeś w wyborach. Od praworządności może zależeć twoje zdrowie, dobre samopoczucie i bezpieczeństwo.

CO TO JEST PRAWORZĄDNOŚĆ
Na praworządność składa się 7 warunków:

1 Wolność słowa i zgromadzeń

Jeśli polityka państwa w jakiejś sprawie ci się nie podoba, możesz

swoobodnie protestować, dochodzić swoich praw.

2 Wolne media

Dziennikarze nie obawiają się ujawniać informacji, które są ważne dla nas wszystkich, nawet gdy te informacje są niewy-

godne dla władzy. Media przedstawiają różne punkty widzenia.

3 Nieskorumpowani urzędnicy

Nie musisz iść do lekarza z kopertą, by cię przyjął do szpitala, ani do urzędnika, by wydał odpowiednią decyzję. Dyrektor zatrudnia specjalistę, a nie córkę kolegi (nepotyzm).

4 Równość wobec prawa

Nikt z nas nie może być gorzej traktowany ze względu na wiek, płeć, wyznanie czy rasę. A także gdy jest członkiem społeczności LGBT.

5 Niezawisłe sądy

Kiedy wchodzisz w spór z urzędem lub władzami, np. burmistrzem, nie stoisz na z góry przegranej pozycji. Jeśli wyrok sądu lub decyzja urzędu są dla ciebie niekorzystne, możesz się od nich odwołać.

6 Niezależni prawnicy

Masz prawo do sprawiedliwego procesu. A żaden prawnik – adwokat, sędzia czy prokurator – nie może obawiać się represji za to, że stanął po twojej stronie.

7 Wolne wybory

Politycy, którym powierzasz rządzenie, są wybierani w wolnych, równych, powszechnych, tajnych i bezpośrednich wyborach.

GDY PRAWORZĄDNOŚĆ PRZESTAJE DZIAŁAĆ

Te wymienione wyżej warunki to klocki, z których zbudowany jest fundament każdego nowoczesnego państwa. Gdy zabraknie choć jednego, wszystko się zawali. Przestaniesz się czuć bezpiecznie i dobrze we własnym kraju.

Brak praworządności ma także znaczenie międzynarodowe – np. zachodnia firma nie zbuduje u nas fabryki, bo będzie się bała polityków czy uregulowań prawnych. Nie będzie więc nowych miejsc pracy.

Dlatego wszyscy powinniśmy dbać o praworządność. Każdy z tych punktów jest jak polisa ubezpieczeniowa – może nigdy z nich nie skorzystamy, ale lepiej je mieć, gdy coś się przytrafi. Zadbaj o praworządność, a ona zadba o ciebie!

Oto kilka przykładowych codziennych sytuacji:

Były zięć obcokrajowiec nie pozwala dzieciom przyjechać do ciebie

Twoja córka pracuje i mieszka w Irlandii. Chce przyjechać z dziećmi na wakacje do ciebie, do Polski, ale jej były mąż Irlandczyk nie zgadza się na wyjazd dzieci za granicę. Córka wnosi sprawę do irlandzkiego sądu. Jej były mąż wynajął jednak znanego adwokata, który doradził mu, żeby powołał się na brak ochrony jego prawa do sprawiedliwego procesu ze względu na uzasadnione obawy wobec niezależności polskiego sądu, który ma rozpatrzyć sprawę. „Co za bzdury”

– myślisz. Coś słyszałaś w telewizji, że Unia Europejska wydawała stanowiska, że polski rząd nie może kontrolować sądów... I nagle okazuje się, że przez to nie możesz zobaczyć swoich wnuczków? Jak to?! Dokładnie tak. Inne państwa unii nie muszą ufać polskiemu sądom, jeśli nasze państwo nie będzie szanować prawa europejskiego. Skończy się to krzywdą zwykłych ludzi, takich jak ty.

Nie masz kontaktu z sąsiadką, która mieszka w DPS-ie

Samotna sąsiadka po udarze musiała zamieszkać w domu pomocy społecznej. Byłyście

bardzo zżyte, jeździsz więc do niej czasem w odwiedziny. Jednak w maju DPS-y zamknięto. Słyszałaś, że w takich domach dochodziło do zakażeń koronawirusem. W jednej telewizji mówią, że wszystko jest pod kontrolą, a w innej, że to nieprawda. Nie wiesz, kto ma rację i martwisz się o swoją znajomą. Od miesięcy nie masz z nią kontaktu. Chciałabyś wiedzieć, czy media mówią prawdę, czy są sterowane i cenzurowane...

Właściciel kamienicy wciąż podnosi ci czynsz

Kamienica, w której mieszkasz,

jakiś czas temu została oddana prywatnemu właścicielowi (zreprivatyzowana). Ten bardzo podniósł czynsz. Powiedział, że możesz się wyprowadzić. No tak, ale dokąd? Za co? Do niedawna za darmo bronili cię prawnicy, którzy pracowali w stowarzyszeniu broniącym lokatorów. Kamienicznik ich jednak zastraszył i został sam. Nie czujesz się bezpiecznie w swoim państwie? To jest właśnie brak praworządności.

Prywatny nadawca, komercyjna stacja telewizyjna, dostał w sądzie milionową karę za

rzekomo stronnicze relacjonowanie protestów rodziców edukacji

Stacja postanowiła, że w nowej ramówce będzie mniej czasu antenowego poświęcać sprawom politycznym i społecznym, a więcej rozrywce. Biznes to biznes. Co się stanie, gdy rząd będzie miał nad mediami tak dużą władzę, by wymusić na nich milczenie w niewygodnych tematach? Jak wtedy my, rodzice, będziemy mogli walczyć o nasze dzieci? Politycy w Warszawie decydują o reformach, a nie widzą zatłoczonych korytarzy szkół i lekcji kończących się o 19.00.

Partnerem materiału jest:

Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawników
International Bar Association, organizator akcji

Na co komu
praworządność?